

Analiza Bugetului Public Național 2018 prin prisma sectorului de tineret

Autor: Igor Ciurea

Analiza dată stabilește care sunt principalele necesități și domenii de vulnerabilitate a tinerilor și cum bugetul de stat răspunde acestora. Documentul prezintă și principalele modificări survenite pe sectorul de tineret odată cu aprobarea legii tineretului în redacție nou și evaluează cum bugetul de stat corespunde acestor modificări. În cadrul analizei s-a ținut cont de transversalitatea domeniului de tineret și s-a încercat prioritizarea necesităților și disparităților care dezavantajează în mod sistemic tinerii. Documentul are drept scop ajustarea cadrului bugetar pentru a asigura o previzibilitate și eficiență maximă asupra sectorului de tineret și a tinerilor.

Noțiuni de bază

Sector de tineret¹: totalitatea domeniilor în care are loc dezvoltarea și implementarea politicilor de tineret și a lucrului de tineret.

Politici de tineret: ansamblu de principii, metode și măsuri menite să asigure tinerilor oportunități de participare, de bunăstare, dezvoltare personală și profesională.

Servicii de tineret: ansamblu de măsuri și de activități instituționalizate, realizate pentru a răspunde necesităților tinerilor sau ale familiilor tinere.

Tânăr²: persoană cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani;

Evaluarea sectorului de tineret prin prisma legislației în vigoare

Tinerii reprezintă aproximativ 35% din populația Republicii Moldova³ și totodată forța motrice în procesul de dezvoltare țării. (Conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS) avem 1 232 873 persoane cu vârsta de 14-35 ani din totalul de 3 550 852 cetățeni). Dintre tineri, 51% sunt bărbați și 49% sunt femei, o situație ușor inversată față de cea a populației generale (48,1% bărbați, 51,9% femei). Tinerii locuiesc preponderent (59,8%) în mediul rural, față de 40,2% în mediul urban.

Din acest considerent, dezvoltarea sectorului de tineret trebuie să fie o prioritate a statului prin adoptarea și implementarea de politici efective ce vizează toate categoriile de tineri. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării este instituția publică centrală abilitată și responsabilă de dezvoltarea sectorului de tineret. Totodată, este importantă cooperarea inter-sectorială cu alte ministere, instituții publice și societatea civilă pentru a soluționa în mod concordat problemele existente și a aduce valoare adăugată situației tinerilor în societate.

¹ http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/pdf/ZJIMS/ZJIMS_ENG.pdf

² Legea cu privire la Tineret; <http://lex.justice.md/md/366763/>

³ Conform definiției de tânăr a Legii cu privire la tineret și a datelor oficiale BNS: sursa: www.statistica.md

La baza reglementărilor sectorului de tineret sunt câteva acte legislative și normative importante. Unul din aceste documente este Strategia națională de dezvoltare a sectorului de tineret 2020 adoptată prin Hotărârea Guvernului nr.1006 din 10 decembrie 2014, care este continuarea strategiilor anterioare din sectorul de tineret. În cadrul strategiei au fost trase principalele linii directoare pentru dezvoltarea sectorului de tineret și a fost elaborat un amplu plan de acțiuni pentru îmbunătățirea calității vieții tinerilor din majoritatea domeniilor: social, sănătate, educațional, participativ, timpul liber, servicii pentru tineri, drepturile tinerilor, politicile de tineret.

Totodată, la data de 29.07.2016 a fost adoptată Legea nr. 215 cu privire la tineret, care reglementează principiile și obiectivele politicilor de tineret, domeniile de intervenție ale statului în domeniul tineretului, precum și cerințele față de actorii politicilor de tineret. Această lege a generat un șir de transformări a sectorului, asigurând o actualizare legislativă la necesitățile tinerilor și a lucrătorilor din domeniul de tineret. Scopul legii constă în asigurarea creării oportunităților de participare și dezvoltare multilaterală a tinerilor în vederea participării lor active la toate aspectele vieții prin integrare și implicare deplină, prin acces la informare și la servicii de calitate în educație, sănătate și în domeniul social-economic.

Atât Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2020, cât și Legea cu privire la tineret trasează direcțiile prioritare de dezvoltare ale sectorului de tineret pentru următorii ani și prevăd implicarea directă a tinerilor, lucrătorilor și organizațiilor de tineret în viața politică, economică, socială și culturală a țării. Cu toate acestea, un suport bugetar eficient direcționat, politic și social, ar permite amplificarea efectelor politicilor naționale de tineret.

Problemele cu care se confruntă tinerii și cum bugetul de stat răspunde la ele

La analiza situației tinerilor trebuie să distingem trei grupuri mari de probleme cu care se confruntă tinerii: (i) probleme generale, care afectează toți cetățenii, inclusiv tinerii; (ii) probleme specifice de vârstă; și (iii) disparități structurale care afectează preponderent tinerii. În această analiză ne vom concentra pe a treia categorie de necesități și disparități.

Sistemul de educație

În momentul în care analizăm situația tinerilor, în virtutea unor motive obiective, atenția se duce inevitabil către domeniul educației. Credem că avantajele investiției în educație nu au nevoie de o argumentație suplimentară în acest caz. Pentru toate categoriile de tineri, educația poate contribui în mod esențial la îmbunătățirea situației actuale. Este esențială delimitarea clară a suportului financiar pentru educația profesional tehnică și modernizarea acestui segment, în contextul unei lipse continue de forțe de muncă în aceste domenii.

Un element esențial de completare a educației formale este investiția în educația non-formală care asigură dezvoltarea unui set de competențe la tineri ce le oferă o flexibilitate și adaptabilitate sporită pe piața muncii. Stabilirea și consolidarea unui mecanism stabil de finanțare a educației non-formale ar determina sporirea calității tinerilor care intră pe piața muncii.

Conform datelor prezentate de către Biroul Național de Statistică în trimestrul II al anului 2017, ponderea tinerilor în vârstă de 15-29 ani, care nu fac parte din populația ocupată, nu studiază/învață în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la nici-un fel de cursuri sau alte instruirii în afara sistemului formal de educație, constituie 28,2% din numărul total de tineri cu vârsta de 15-29 ani, cu excepția

persoanelor plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru⁴ (Tinerii NEET). Indicatorul NEET în Republica Moldova este dublu față de media europeană, determinând o serie de riscuri și probleme atât în domeniul de ocupare dar și social. Inactivitatea tinerilor determină pe de o parte pierderi esențiale economice, potențial economic nevalorificat, iar pe de altă parte determină creșterea cheltuielilor în domeniul de sănătate, justiție, protecție socială ș.a. Cu părere de rău, nu există instituții publice cu mandat clar de lucru cu acești tineri, nu avem programe de integrare a acestora pe piața muncii sau careva servicii de suport pentru tinerii NEET.

Finanțarea și susținerea organizațiilor de tineret

Una din problemele centrale la capitolul participarea tinerilor este lipsa unei infrastructuri (centre de tineret sau comunitare, servicii de tineret, specialiști și instituții cu atribuții în domeniu) suficiente pentru susținerea organizațiilor și structurilor de participare a tinerilor: consilii locale de tineret, consilii și rețele naționale ale tinerilor și prestatorilor de servicii prietenoase tinerilor, asociații obștești de tineret etc. Legislația stabilește posibilitatea APL și APC de a oferi cu titlu gratuit sau prioritar spații pentru sedii, activități ș.a., pentru desfășurarea activităților de către organizațiile de tineret „art. 12, alin (2), lit. g) „asigură cu sedii, spații, oficii, cu locuri de agrement organizațiile de tineret, consiliile locale ale tinerilor, centrele de tineret potrivit legislației”. Cu toate acestea în practică posibilitatea dată este limitată, practica creată de Oficiile teritoriale a Cancelariei de Stat și Curtea de Conturi fiind diferită. În acest sens pe modelul Uniunilor de Creație în legea bugetului ar putea fi prevăzute expres, suplimentar și „organizațiile de tineret” pentru a înlătura interpretarea subiectivă și defavorabilă a prevederilor legii cu privire la tineret și a legii cu privire la asociațiile obștești.

Accesul la locuințe

Accesul la locuințe a tinerilor este una din problemele cheie a tinerilor. În acest sens prevederea în buget banilor pentru finanțarea unui proiect „Prima Casă” este salutară. În același timp este esențială respectarea a 2 elemente cheie într-un astfel de program (i) rata creditului sub 7% (fixă) care ar fi atractivă pentru tineri; (ii) acces universal la program, pentru a asigura accesul tuturor tinerilor și nu doar a unui grup elitist. Referitor la alocarea din bugetul de stat a sumei de 70 000,0 mil lei pentru implementarea Programului de stat „Prima casă”, constatăm că până în prezent, au mai fost încercări de lansare a proiectului „Prima casă”, un proiect pilot a fost lansat în anul 2010 în Chișinău. Din cauze necunoscute proiectul a eșuat și s-a încheiat definitiv în 2015. Cu toate acestea, inițiativa programului „Prima Casă” își regăsește locul în Legea bugetului de stat pentru anul 2017 nr. 279 din 16.12.2016 prin care a fost aprobat în bugetul de stat alocații pentru implementarea Programului de stat „Prima casă” în sumă de 15000,0 mil de lei. Pe parcursul anului curent banii preconizați nu au fost valorificați.

Acest program se regăsește și în actualul proiect de lege privind bugetul de stat pentru anul 2018 și este o inițiativă prin care statul garantează creditul băncii (își asumă responsabilitatea) ca banca să-l poată oferi tinerilor cu condiții mai avantajoase. Băncile pot oferi credite cu dobânzi mai joase pe termen lung pentru că au încredere că, dacă persoana (familia tânără) care a luat creditul nu îl poate rambursa, statul va achita creditul (apoi statul va fi responsabil să pună sechestru pe apartament, să-l vândă și să-și întoarcă banii). Astfel, conform proiectului se gajează 50 % de către bancă și 50 % se oferă pentru 25 de ani, 10 % contribuția tânărului și până la 900.000 lei, adică aproximativ 42 000 EUR, pot fi contractați în calitate de credit.

⁴ Datele Biroului Național de Statistică; <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=5735>

Programul riscă să eșueze în contextul în care există deja companii pe piața imobiliarelor oferind condiții similare de creditare sau chiar mai bune.

Dacă să facem o comparație a evoluției programului în România, constatăm că Programul „Prima casă” în România a fost lansat în 2009. De atunci până în 2017 proiectul a acordat cca 200.000 de împrumuturi, iar statul garantează între 40 % (pentru locuințe vechi) și 60 % (pentru locuințe noi) din valoarea creditului. Programul prevede că tinerii pot lua împrumuturi nu mai mult de 60.000 de euro, iar băncile care intră în program vor impune o dobândă nu mai mare de 3%. Totodată, programul cere ca persoana care ia creditul să achite 5 % în avans.

Concluzionând cele expuse, specificăm că Republica Moldova are nevoie de un asemenea program. Asigurarea cu locuințe a tinerilor este o problemă majoră, în prezent nu există programe eficiente și atractive de susținere a tinerilor la acest capitol, dar cu părere de rău, constatăm că la moment, Republica Moldova se află într-o situație financiară nestabilă ceea ce face imposibil implementarea unui program calitativ și durabil. Or, alocarea acestor bani pentru programul respectiv nu are o justificare la moment, precum a fost și la alocarea unei sume pentru anul 2017, care într-un final nu a fost valorificată. Astfel, se propune alocarea banilor într-un alt domeniu vulnerabil cu care se confruntă tinerii până la stabilirea clară a criteriilor de implementare a programului "Prima Casă" și anume crearea oportunităților de angajare a tinerilor, susținerea tinerilor NEET.

Tinerii NEET, rata de ocupare și incluziunea tinerilor

Rata șomajului conform datelor Biroului Național de Statistică (ponderea șomerilor BIM în populația activă) la nivel de țară în rândul tinerilor (15-24 ani) constituie 10,1%. În categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea de 6,2%, ceea ce denotă faptul că acest domeniu are nevoie de revigorare și susținerea statului prin implementarea programelor și stabilirea stagiilor de muncă. Rata tinerilor NEET, este de asemenea un indicator care determină deja pierderi esențiale economice anual. Un program național bine finanțat ar permite integrarea acestor persoane atât pe piața muncii cât și reintegrarea socială a acestora.

Insuccesul cel mai mare al SNDST 2020, se referă în primul rând la capacitățile limitate de a ajunge la tinerii din zonele rurale și din grupurile cele mai vulnerabile. În acest sens alocarea a 3 milioane de lei pentru suportul inițiativelor locale de tineret (prin co-finanțarea APL) ar putea avea un impact pozitiv asupra dezvoltării sectorului de tineret la nivel local. În același timp, trebuie să recunoaștem că sumele date nu vor fi accesate de localitățile care nu au resurse financiare pentru întreținerea unor centre de tineret locale. Analiza rapoartelor anuale realizate de Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM) pentru anii 2013-2016, mai multe autorități nu au aprobat și nici precizate mijloace financiare pentru activități de tineret, din ce distingem concluzia lipsei de interes față de politicile de tineret locale și o înțelegere limitată a rolului APL în acest sens. APL de nivel II, cheltuiie în mediu sub 20 de lei per tânăr pentru activități de tineret pe an.

În concluzie putem menționa că documentele publice naționale la partea de analiză identifică disparități la capitolul angajare, educație, antreprenoriat, acces la locuințe și servicii financiare, totuși aceste disparități nu sunt reflectate în cadrul de intervenții sau nu sunt specific finanțate, mizându-se pe intervențiile generaliste.

Evaluarea prevederilor bugetului din perspectiva tinerilor

Necesitatea intervențiilor de politici este fundamentată de cele mai dese ori de existența unor necesități sau disparități structurale. Aceste disparități persistă și în cazul tinerilor. Există atât o recunoaștere statistică și

empirică cât și una în discursul politic cu privire la problemele și disparitățile cu care se confruntă tinerii în valorificarea unor drepturi. Cu părere de rău, această logică nu este urmată și în evaluarea și fundamentarea bugetului de stat pentru 2018. Analiza situației tinerilor și a impactului finanțării anumitor programe este făcută în mod superficial și intuitiv. Multe domenii de vulnerabilitate precum antreprenoriat, sănătate, agricultură, angajare, etc. nu sunt reflectate distinct pentru tineri ceea ce limitează impactul documentului asupra tinerilor.

De asemenea, legea bugetului pentru 2018 nu stabilește clar modalitatea și cuantumul de finanțare a unor instituții de pe sector (institute prin legea cu privire la tineret din 2016, precum Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret), cu toate că atât crearea cât și finanțarea acestei structuri este inclusă în politica sectorială de cheltuieli.

Accesul la infrastructura proprietate publică a organizațiilor de tineret

Legea bugetului 2018 stabilește la art. 10, alin (2), lit. b), posibilitatea de scutire a Uniunilor de Creație de plata locațiunii spațiilor luate de la instituțiile de stat. Având în vedere prevederile Legii 215 cu privire la tineret (art. 12, alin (2), lit. g)) o prevedere similară ar fi posibilă și pentru organizațiile de tineret. O astfel de modificare este justificată și de prevederile Legii 837 cu privire la asociațiile obștești (art. 8, alin (3)). Având în vedere numărul redus de organizații de tineret (454, la data de 01 decembrie 2017), această modificare ar putea impulsiona creșterea activismului și capacitățile acestor structuri fără efort financiar din partea APL sau centrale.

Evoluția finanțării pe sectorul de tineret și distribuția resurselor

Potrivit prevederilor Legii cu privire la tineret, precum și a Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2020, "finanțarea acțiunilor prevăzute pentru sectorul de tineret în vederea participării active la toate aspectele vieții se vor efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri în bugetele autorităților publice implicate, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare".

Astfel, Conform Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 28 iulie 2017, în domeniul tineretului, reprezintă o prioritate creșterea nivelului de implicare a tinerilor prin susținerea programelor și proiectelor pentru tineret, precum și crearea cadrului instituțional de asigurare a implementării politicilor de tineret.

Tabelul 1. Alocări prognozate în CBTM, pentru anii 2018-2020 pe categoria Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

	mil. lei				% din P.I.B.			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
	Aprobat	Prognozat	Prognozat	Prognozat	Aprobat	Prognozat	Prognozat	Prognozat
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	1 290	1 405	1 411	1 414	0,9	0,9	0,8	0,7

Sursa: Cadrul Bugetar pe Termen Mediu⁵

Alocările prognozate în CBTM pentru anii 2018-2020 pe categoria Cultură, sport, tineret, culte și odihnă sunt în creștere față de anul 2017 (tabel 1). Astfel că pentru anul 2020 alocările prognozate vor atinge o cotă maximă a creșterii cu 124.000 mii lei față de anul curent. Potrivit proiectului legii privind bugetul de stat pentru anul 2018 se aprobă la venituri în sumă de 36 618 500,0 mii de lei și la cheltuieli în sumă de 42 332

⁵ http://mf.gov.md/sites/default/files/sites/default/files/atasamente/comunicate/cbtm_2018-2020.pdf

400,0 mii de lei, cu un deficit în sumă de 4 713 900,0 mii de lei. Cu toate acestea la capitolul tineret se observă o reducere cu 0,5 milioane a resurselor bugetate. În același timp se observă lipsa alocațiilor dedicate Agenției ce urmează a fi create pe sectorul de tineret.

Evoluția în timp a bugetului pe Cultură, sport, tineret, culte și odihnă ne arată o eventuală creștere a alocațiilor preconizate pentru acest sector. Acest aspect se datorează inclusiv a creșterii produsului intern brut, dar și a creșterii necesităților de dezvoltare a sectorului de tineret. De asemenea se observă o creștere comparabilă și a liniei de buget dedicate activităților de tineret. Cu toate acestea analiza bugetelor executate ne arată că valorificarea bugetului pe tineret anual a fost în jur de 70% din sumele bugetate.

Dacă să facem o comparație a datelor statistice din anii precedenți, observăm o evoluție pozitivă a alocărilor preconizate, spre ex: anul 2016 - 629,6 mil.; anul 2017 - 692,5 mil.; anul 2018 - 693,8 mil (tabel 2).

Tabelul 2. Structura cheltuielilor Cultură, Sport, Tineret, Culte și Odihnă

Program	2015 executat (în condiții comparabile)		2016 executat		2017 aprobat (precizat)		2018 proiect	
	mil.lei	% din total	mil.lei	% din total	mil.lei	% din total	mil.lei	% din total
08 Cultură, sport, tineret, culte si odihna	540,4	1,78	629,6	1,86	692,5	1,83	693,9	1,7
<i>081 Servicii de sport, tineret și odihnă</i>	<i>228,1</i>	<i>0,75</i>	<i>275,7</i>	<i>0,82</i>	<i>289,6</i>	<i>0,77</i>	<i>301,7</i>	<i>0,7</i>
<i>0812 Servicii de sport și cultură fizică</i>	<i>223,0</i>	<i>0,73</i>	<i>262,4</i>	<i>0,78</i>	<i>270,6</i>	<i>0,72</i>	<i>279,2</i>	<i>0,7</i>
<i>0813 Servicii pentru tineret</i>	<i>5,1</i>	<i>0,02</i>	<i>13,3</i>	<i>0,04</i>	<i>19,0</i>	<i>0,05</i>	<i>22,5</i>	<i>0,1</i>

Sursa: Proiectul Legii Bugetului 2018

Totodată, potrivit art. 3, alin. e) din proiectul legii privind Bugetul de stat pentru anul 2018, constatăm că se aprobă în bugetul de stat alocații pentru susținerea programului de granturi pentru inițiativele tinerilor la nivel local – în sumă de 3 000,0 mil de lei. Repartizarea acestor alocații și stabilirea obligațiilor părților se vor efectua de către Guvern. Acest moment este o novație pentru sectorul de tineret, venind ca suport pentru programul de consolidare a Centrelor de Tineret la nivel local.

Conform art. 4 al proiectului menționat se aprobă în bugetul de stat alocații în sumă de 70 000,0 mil lei pentru implementarea Programului de stat „Prima casă”. Repartizarea acestor alocații se va efectua de către Guvern. Bugetare similară a resurselor (15 mil) a fost realizată și în 2017, însă resursele nefiind valorificate. Mai mult, în cadrul bugetului pentru anul 2018 sunt probate alocații la bugetele locale, în cadrul Proiectului „Reforma învățământului în Moldova”, se aprobă alocații – în sumă totală de 9 787 508,4 mii de lei, dintre care 20 032,8 mii de lei pentru procurarea utilajului școlar și mobilierului școlar (8 379,1 mii de lei pentru utilaj școlar și 11 653,7 mii de lei pentru mobilier școlar), din contul împrumutului acordat de Banca Mondială.

Potrivit proiectului, cheltuielile bugetului de stat pe anul 2018 pentru sectorul de învățământ sunt prevăzute cu o creștere de 674,6 mil. lei, sau 7,3 la sută față de cele prevăzute pentru anul 2017. Cheltuielile și resursele grupei date se prezintă în anexa nr. 3 la proiectul bugetului de stat. Finanțarea sectorului educației nu cuprinde în mod distinct linia de buget pentru consolidarea și modernizarea învățământului profesional tehnic și a educației non-formale, cu toate că aceste două domenii sunt reglementate în Codul Educației.

Recomandări și concluzii

Documentele de suport la proiectul de buget nu conțin o evaluare consolidată privind impactul asupra politicilor de tineret sau a tinerilor a proiectului de buget. Acest lucru pe de o parte complică procesul de implementare a resurselor pe sector, iar pe de altă parte determină intervenții intuitive și resurse direcționate în mod ne structurat. Pentru a spori atât vizibilitatea rezultatelor implementării politicilor destinate tinerilor cât și coordonarea eforturilor diferitor instituții se recomandă evaluarea detaliată într-un capitol sau document separat a impactului bugetului de stat pentru 2018 și a diferitor componente a acestuia asupra tinerilor;

Bugetarea pentru activități de tineret a resurselor, în cazul ministerului de resort are loc pe o singură linie de cheltuieli. De asemenea deseori resursele sunt nevalorificate și nu este clar în cadrul căror componente utilizarea resurselor a fost inefficientă. Detalierea prevederilor activităților de tineret pe linii de cheltuieli mai specifice (granturi, servicii de tineret, etc) ar permite monitorizarea utilizării resurselor într-un mod mai eficient și la necesitatea optimizarea resurselor disponibile în cadrul priorităților sectorului;

Dezvoltarea și prioritizarea investițiilor în domeniul învățământului profesional tehnic și a educației non-formale trebuie reflectate nu doar în documentele normative dar și modul de finanțare a acestor domenii. Susținerea financiară distinctă și specifică a acestor domenii ar permite dezvoltarea eficientă a învățământului profesional tehnic și a educației non-formale, inclusiv a sistemului de recunoaștere a competențelor dobândite în condiții informale și non-formale;

Prevederile legii cu privire la tineret care reglementează posibilitatea oferirii cu titlu gratuit a spațiilor pentru sedii și activitate de tineret a organizațiilor de tineret, centrelor de tineret și consiliilor locale de tineret rămân la nivel de prevederi inaplicabile cât timp nu sunt susținute de prevederi a legislației financiare și bugetare. În acest sens includerea organizațiilor de tineret în lista beneficiarilor de spații cu titlu gratuit de la instituțiile publice (APL și APC, după modelul Uniunilor de Creație, art. 10, alin (2) din legea bugetului pentru 2018), în scopul implementării prevederilor Legii cu privire la Tineret și a Legii cu privire la Asociațiile Obștești ar permite punerea în executare a prevederilor legii cu privire la tineret, care la moment, în parte, este doar cu titlu declarativ;

În ultimii 3 ani, în mod constant bugetul de stat pe domeniul de tineret nu a fost valorificat în mod complet. În mediu 7-8 mil de lei fiind nevalorificați. În același timp, necesitatea consolidării atât a sistemului de stagii cât și a inserției tinerilor pe piața muncii solicită finanțarea din contul resurselor pentru activități de tineret a unui program de dezvoltare a stagiilor de calitate, non-educaționale (internship), în scopul asigurării creșterii calității tinerilor specialiști și a valorificării a resurselor prevăzute pentru activități de tineret;

În reglementarea actuală, modelul programului „Prima Casă” nu asigură o competitivitate pe piața de creditare și nu răspunde necesităților tinerilor cu privire la locuințe. În lipsa unui program solid, eficient și concret de implementare a proiectului „Prima Casă”, care ar asigura condiții atractive pentru tineri, propunem direcționarea resurselor pentru anul 2018 (70 milioane) pentru implementarea activităților destinate reducerii ratei tinerilor NEET în conformitate cu prevederile și indicatorii Strategiei de Ocupare a Forței de muncă 2017-2021 și finanțarea Programului Național de Abilitare Economică e Tinerilor (PNAET) și respectiv amânarea pentru 2019 a finanțării programului „Prima Casă”, până la conceptualizarea, consultarea și aprobarea unui cadru atractiv de realizare a acestui proiect;

Legea cu privire la tineret stabilește obligativitatea instituirii Agenției Naționale pentru Programe și a Activității de Tineret. În, același timp, lipsește o bugetare atât a costurilor de instituire cât și activitate a acestei instituții în bugetul de stat, cu toate că acestea au fost incluse în CBTM 2018-2020. În conformitate cu prevederile Legii cu privire la Tineret și a strategiilor sectoriale de cheltuieli recomandăm bugetarea distinctă a resurselor pentru înființarea și funcționarea acestei structuri, fără reducerea bugetului Ministerului Educației, Culturii și Cercetării pe domeniul de tineret.

Notă de limitare a responsabilității

Prezentul document a fost elaborat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup în cadrul proiectului „Procesul bugetar în Republica Moldova: monitorizarea transparenței și promovarea controlului public” finanțat de Fundația Soros-Moldova.

Totodată, numai autorii sunt responsabili de afirmațiile din acest document, care nu sunt în mod necesar împărtășite de finanțator sau de persoanele care au făcut comentarii.

Expert-Grup nu adoptă poziții colective.